

Taşıtanlar Forumu'nda özel sektör vurgusu

PETFORM ve DİVID işbirliğiyle düzenlenen 4. Taşıtanlar Forumu, EPDK, BOTAŞ ve Rekabet Kurumu yetkililerinin de katılımıyla Ankara'da gerçekleştirildi. Sektör temsilcileri, EPDK ve BOTAŞ'a, "Taşıma ve Teslim Sözleşmeleri", "Tahsisatlar", "Kapasiteler", "Dengeleme" ve "Ölçüm Altyapısı ve EBT" gibi konularda ortaya çıkan sorunlara ilişkin çözüm önerilerini iletti.

Murat Fırat-İrem Doğruöz

PETFORM ve DİVID işbirliğiyle düzenlenen 4. Taşıtanlar Forumu, Ankara Sheraton Otel'de gerçekleştirildi. Tüm gün süren toplantıya, EPDK Kurul Üyeleri Celal Ustaoglu, Fatih Dönmez, Zekeriya Göksenli, EPDK Doğal Gaz Piyasası Daire Başkanı Uğur Kınay, Tarifeler Dairesi Başkanı Dr. Zafer Demircan, Rekabet Kurumu 1. Daire Başkanı Erkan Yardımcı, BOTAŞ Doğal Gaz Alım ve İhracat Daire Başkanı Selçuk Advan, BOTAŞ Gaz Kontrol Müdürü Oğuz İmamoğlu ile PETFORM ve DİVID üyesi şirketlerden üst düzey yöneticilerin yanı sıra Rekabet Kurumu ve GAZBİR'den gözlemciler olmak üzere yaklaşık 100 davetli katıldı. Toplantının açılışında konuşan PETFORM Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Cömert, 4 yıl önce PETFORM olarak başlayıp, DİVID işbirliği ile devam ettikleri Taşıtanlar Forumu'nun bu yıl dördüncüsünü yaptıklarını belirterek, "Bu yılki forumumuzun da geçmiş yıllardaki gibi yararlı olacağına inanıyorum" dedi.

"Özel sektörün piyasa payı 2010 yılında yüzde 13-14 civarında olacak"

DİVID Yönetim Kurulu Başkanı M. Fatih Baltacı ise, 2007 yılında iki taşıtanla başlayan sürecin bugün 15 taşıtanla devam ettiğini belirterek, 2009 yılı itibarıyla 3,4 milyar metreküp gazın özel sektör tarafından BOTAŞ iletim'e taşıttırıldığını söyledi. UDN'nin tariflenmesiyle birlikte yaklaşık 1,4 milyar metreküp gazın incinil satış işleminin gerçekleştiğine dikkat çeken Baltacı, "Bu da Türkiye'nin doğal gaz ticareti açısından önemli bir basamaktır" dedi. 2009 yılında Türkiye'nin yaklaşık yüzde 8'lik gazını özel sektörün temin ettiğini vurgulayan Fatih Baltacı, "Şu anki tahminlerimize göre PETFORM ve DİVID üyeleri 2010 yılında yüzde 13-14'lük payına sahip olacak. Bunlar

olumlu gelişmeler ama hangi açıdan baktığınıza bağlı" dedi.

"Ciddi emeklerle geliştirilen bu piyasa öldürülmemeli"

2009'un son çeyreğinden başlayarak liberal piyasanın en önemli ayaklarından biri olan maliyet bazı fiyatlandırmanın askıya alındığını belirten DİVID Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Baltacı, 2010 yılının da aynı şekilde devam ettiğini kaydetti. Türkiye doğal gaz piyasası ile elektrik piyasasının hiçbir ülkede olmadığı kadar bir arada olduğunu vurgulayan Baltacı, şu anda her iki piyasanın da ciddi bir maliyet sorunu ile karşı karşıya bulunduğunu söyledi. 2009 yılında taşıtanların BOTAŞ iletim'e yaklaşık 60 milyon dolar bedeli ödediğini anımsatan Fatih Baltacı, 2010 yılında da tahminen 75-80 milyon dolarlık bedel ödeyeceklerini bildirdi.

"EPDK'nın attığı adımların önemi daha sonra anlaşılacak"

EPDK Tarifeler Dairesi Başkanı Dr. Zafer Demircan ise, ilk Taşıtanlar Forumu'ndan bu yana belirgin bir mesafe katıldığını belirterek, "Hem BOTAŞ'ın hem de yeni tedarikçilerin sisteme adaptasyonunda karşılaştığımız sorunların birçoğunu bugün konuşmuyoruz" dedi. 1. ve 2. Taşıtanlar Forumunda en temel hususlarda birçok sorunun bulunduğu işaret eden Demircan, şöyle konuştu: "Tahsisatlar, kapasite rezervasyonları gibi teknik anlamda temel sorunlar geçmiş, yürütülmesi gereken süreçlerin birçoğunu bugün tamamlamışız. Bu piyasayla ilgili düzenleyici kurum adına birçok şey yaptık. Attığımız bu adımlar EPDK Doğal Gaz Piyasası Uygulama Dairesi Başkanı Uğur

"Bazı hususlar istenilen hızda ilerlemiyor"

EPDK Doğal Gaz Piyasası Uygulama Dairesi Başkanı Uğur

Kınay da, toplantıya gelmeden önce kendi iç bünyelerinde bir değerlendirme yaptıklarını belirterek, "Önemli gelişmeler sağladığımızı görüyoruz" dedi. Uğur Kınay, şunları söyledi: "Gerçekleştirilemeyen konuları detaylı incelemeye geçtiğimizde, mutlaka altında teknik bazı sorunların olduğu, bir kısım tarafların talep edilen konulardan olumsuz etkilendiği ya da sistemin olumsuz etkileneceği yönünde görüşlerin olduğunu gördük. Ancak önümüzdeki süreçte bu hususların, sağlanacak gelişmelere paralel olarak mevzuata dahil edileceği bir gerçek. Bunu bir şekilde sağlayacağız. Beklentilerin tam olarak karşılandığını söylemek mümkün değil. Ancak biz ağırlıklı olarak beklentilerin karşılandığını düşünüyoruz."

"BOTAŞ, pazar hâkimiyetini yanlış yönde kullanmadı ve kullanmayacak"

BOTAŞ Doğal Gaz Alım ve İhracat Daire Başkanı Selçuk Advan, 2008 yılının son çeyreğinden itibaren baş gösteren küresel finansal krizden Türkiye'nin de etkilendiğini belirterek, "Bu kriz özellikle enerji sektöründe ciddi bir tüketim daralmasına neden olmuştur" dedi. BOTAŞ'ın her ne kadar piyasada bağımsız bir oyuncu olarak görülse de, şu anda taşıtanlar da dahil piyasada yer alan bütün oyuncular tarafından arz-talep dengesini sağlamakla yükümlü bir kurum olarak algılandığını söyledi. BOTAŞ'ın bu dengeyi bugüne kadar başarıyla kurduğunu ve bundan sonra da kurmaya devam edeceğini vurgulayan Selçuk Advan, şöyle devam etti: "Bu yönüyle baktığınızda aslında piyasadaki daralma BOTAŞ'ı önemli ölçüde etkilemiştir. Bilindiği gibi bizim çok uzun dönemli kontratlarımız ve bu kontratlardan gelen bir takım yükümlülüklerimiz var. Bu nedenle piyasadaki daralma BOTAŞ'ı negatif yönde etkilemiştir. Fakat BOTAŞ bu olumsuz etkileri

piyasadaki hiçbir oyuncuya olumsuz şekilde yansıtmamıştır. Biz pazar hâkimiyetimizi yanlış yönde kullanmadık ve kullanmayacağız."

"Piyasanın durumunu analiz etmek için sektör araştırması başlatlık"

Toplantıya gözlemci sıfatıyla katılan Rekabet Kurumu 1. Daire Başkanı Erkan Yardımcı ise, "Rekabet Kurumu olarak oyuna biraz daha dışarıdan bakıyor gibiyiz ama biraz daha yakından bakma amacıyla burada bulunuyoruz" dedi. Doğal gaz sektöründe önümüzdeki dönemde birçok yeni gelişmenin olacağını ifade eden Erkan Yardımcı, "Bir taraftan özelleştirmeler bütün hızıyla devam ediyor. Bizim gündemimizde de, özellikle gaz özelleştirmeleri bir hayli öne çıkmış durumda. Onların

dosyalarının hazırlandığı bir dönemdeyiz. Taşıtanlar Forumu tam da bu döneme denk geldi. Bu arada Rekabet Kurumu olarak piyasanın içinde bulunduğu durumu analiz etmek ve daha yakından görmek için bir sektör araştırması başlattık."

kapasiteleri bir şekilde tartışıldı.

GAZBİR Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Erdoğan Arıkçı:

"Toptan satışın önündeki tıkanıklıklar aşılamadı"

"Artık belli birikimlerle belli bir sürece gelindi. Bizim görebildiğimiz kadarıyla bu sürecin en önemli tarafı, toptan satış segmentinin önündeki tıkanıklıkların aşılanamamasıdır. Taşıtanlar Forumu'nun en başından beri neredeyse aynı gündem maddeleriyle yapılıyor olması, piyasa aktörlerinin, düzenleme kurumunun ve ana iletimcinin oturup üzerinde ciddiyle düşünmesi gereken bir konu. Konunun bu boyut içerisinde ele alınması bizim için çok önemli. Bu

GAZBİR Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Erdoğan Arıkçı:

Sektör temsilcilerinden özel demeçler

PETFORM Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Cömert:

"Liberasyon sürecinde Hükümetimizin gerekli adımları atacağına yürekten inanıyoruz"

"Gayet interaktif bir toplantı oldu. Katılımcı tüm kurum ve kuruluşların temsilcilerinin gayet şeffaf ve demokratik tutumlarıyla bu ortamı sağlanabildi. Şunu özellikle vurgulamak istiyorum ki, çok yeni bir piyasa ve henüz toplam piyasanın yüzde 13'leri seviyesinde bir özel katılım var. Geriye kalan kısmı halen BOTAŞ tarafından piyasaya ikmal ediliyor. Fakat buna rağmen bu kadar kısa sürede gelinen nokta son derece etkileyici. Toplantımızda yüzlerce detay konuşuldu, yüzlerce detay üzerinde münazaralar yapıldı. Bu çok memnuniyet verici bir durum.

Bundan 4 yıl önceki 1. Taşıtanlar Forumu'nda sadece BOTAŞ tekeli vardı ve hiç özel taşıtanımız yoktu. 2. Taşıtanlar Forumu'nda tüketicilerimizden sadece birisi devreye girmişti. Onu da daha dün gibi hatırlıyorum. 3. Taşıtanlar Forumu'na geldiğimizde çok sayıda ithalatçımız ve toptan satıcımız vardı. Bizim bundan sonraki hedefimiz gerek taşıtan sayısının çok daha fazla sayıda olması gerekse de özel sektörün piyasanın çok daha önemli bir oranına sahip olmasıdır. Bu konudaki inancımız da tam. Liberasyon sürecinde Hükümetimizin bu adımları

atacağına yürekten inanıyoruz. EPDK'nın bu konudaki düzenlemeleri başarılı bir şekilde yapmaya devam edeceğine inanıyoruz."

DİVID Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Baltacı:

"Enerji hovardalığı yapma lüksümüz yok"

"Bugün konuştuğumuz konuların bazıları ne yazık ki toplantıya katılanlar tarafından çözülebilecek nitelikte değil. Bu konuların bazıları Türkiye'nin enerji politikalarıyla alakalı. Ancak bu kadar insanın bu konuda oturup tartışmasının umut verici olduğunu düşünüyorum. Türkiye doğal gaz piyasası her geçen büyümeye devam ediyor. BOTAŞ, bölgedeki en büyük ve güçlü şirketlerden bir tanesi. Böylesi büyük bir şirketin ölüm veya EBT gibi konular çok rahat çözülebileceğini biliyoruz. Mevzuatla ilgili sıkıntılar giderilirse bu sorunların da üstesinden gelinebilir. Özellikle "Liberal piyasadan beklentiler neler?" sorusunu kendimize bir kez daha sormamız gerekiyor. Çünkü 2010

yılında yeni yasa taslağı hepimizin gündemine gelecek. Şu anda ortalıkta birçok taslak dolaşıyor. Bizim gördüğümüz kadaryla liberal piyasadan veya liberalleşemediğimiz bir piyasadan bir geri dönüş var. Açıkçası bunun sebebinin anlayabilmemiş değiliz. Liberalleşmeden Türkiye'ye olumsuz bir etki geldiğini düşünmüyoruz. Rekabet öyle bir yere geldi ki 2009 yılında BOTAŞ bile kendi fiyatında indirim yapmak durumunda kaldı. Eğer liberal piyasadan beklenti bu yöndeysen ki ben bu kanaatte değilim, fiyat avantajı bekleniyorsa bu fiyat avantajı oluştu. Enerji ihtiyacımızın yaklaşık yüzde 70'ini ithal ediyoruz. O yüzden bizim enerji hovardalığı yapma lüksümüz yok. Gerçek

maliyetlerin uygulandığı, herkesin de buna göre pozisyon aldığı bir liberal enerji piyasasının tarafında olmak zorundayız diye düşünüyorum. Türkiye'nin Batı'nın en doğu hub'ı olma iddiası var. Fakat güçlü alt yapı ve finansal sistem ile liberal bir piyasa olmadan bunun gerçekleşmesinin mümkün olamayacağını düşünüyorum."

PETFORM Gaz Grubu Başkanı Metin Şen:

"Tüm tarafların birbirlerini daha iyi anlamaları için toplantılarımıza devam edeceğiz"

"İlk toplantıyı yaptığımızda sistemi kullanan bir oyuncu varken bugün sistemi 15 oyuncu kullanıyor. Dolayısıyla sistemi kullananların sayısı arttıkça problemlerin sayısı da artıyor. Ancak bunlar çözülebilir problemler. Bu toplantı, diyalog eksikliği, koordinasyonsuzluğu minimuma indirme yönünde çok önemli bir adım oldu. Sektördeki

tüm tarafların birbirlerini daha iyi anlamaları açısından bu toplantılarımıza devam edeceğiz. Her yıl bir takım iyileştirmeler oluyor. Bu seneki toplantımızda katılımcıların sayısının fazla olması nedeniyle, sektör oyuncuları, sorunları daha geniş bir perspektiften görme şansına sahip oldular."

GAZBİR Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Erdoğan Arıkçı:

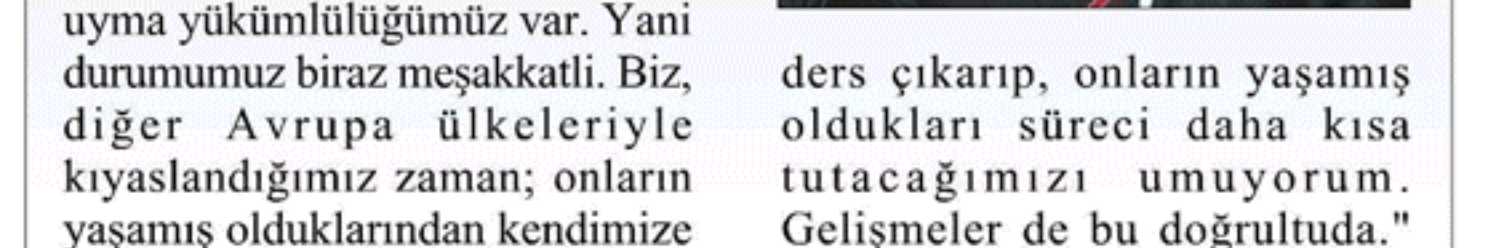
"Toptan satışın önündeki tıkanıklıklar aşılamadı"

"Artık belli birikimlerle belli bir sürece gelindi. Bizim görebildiğimiz kadarıyla bu sürecin en önemli tarafı, toptan satış segmentinin önündeki tıkanıklıkların aşılanamamasıdır. Taşıtanlar Forumu'nun en başından beri neredeyse aynı gündem maddeleriyle yapılıyor olması, piyasa aktörlerinin, düzenleme kurumunun ve ana iletimcinin oturup üzerinde ciddiyle düşünmesi gereken bir konu. Konunun bu boyut içerisinde ele alınması bizim için çok önemli. Bu

yöntemle şimdiye kadar kat edilen mesafelerin yarattığı olumlu pazar açılımları değerlendirilmeli, kesinlikle göz ardı edilmemeli. Biz dağıtıcılar olarak ciddi mesafeler kat ettiğimizi düşünüyoruz. Bu, dağıtıcılık açısından tek başına yapılmış bir hamle değil. Bu sürecin buraya gelmesinde dağıtıcılığın da mutlaka katkısı oldu, bunların da karşılığını görmekte dağıtıcılık. Bugün dağıtıcılığın yaptığı katkılarla dağıtıcılık da dahil birçok faaliyet alanında, lisans bölgesinde artık yabancı sermaye

de bu işin cazibesini ispat edercesine devreye girdi. Bu nedenle biz bu konuyu olumlu empati anlamında değerlendirmenin peşindeyiz."

BOTAŞ Gaz Kontrol Müdürü Oğuz İmamoğlu:

"Daha iyi bir noktaya geliyoruz"

"Piyasada şu anda BOTAŞ'tan başka birçok aktör var. Tabii ki bu aktörlerin hepsinin hedefi bir taraftan hizmet verirken diğer taraftan da bir değer sağlamaktır. Onun için, onlar kendilerine göre en iyisini yapmaya çalışıyorlar. Biliyorsunuz ki biz de bir devlet kurumu. Hem amme hizmeti yapıyoruz hem de mevzuatlara uyma yükümlülüğümüz var. Yani durumumuz biraz meşakkatli. Biz, diğer Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığımız zaman; onların yaşamış olduklarından kendimize ders çıkarıp, onların yaşamış oldukları süreci daha kısa tutacağımızı umuyorum. Gelişmeler de bu doğrultuda."

